

Vision och huvudstrategier

Bakgrund

Apotekarnas, receptariernas och Sveriges Farmaceutförbunds omvärld är stadd i snabb förändring. Nya läkemedel lanseras, som ställer nya krav på både patienters förmåga att använda dem rätt och på vårdsystemets övriga aktörer att prioritera användning och patientstöd.

Mycket av innovationen av nya läkemedel sker i mindre företag, som samspelar med de större. Läkemedel är en viktig del av de "livsvetenskaper", som är avgörande för Sveriges framgång i globaliseringen. Samtidigt sker ett skifte i företagets marknadsstrategier, där hälsoekonomi och patientnytta spelar en viktigare roll i argumentationen. Vi ser också nya, innovativa, företag uppstå som erbjuder tjänster med koppling till läkemedel och deras användning.

Internationellt och i Sverige signaleras ökat intresse för rådgivning och hälsotjänster i apoteksledet. I England skapas nya kontrakt med apoteken, där apotekare ska ge mer rådgivning samt även erbjuda behandlingar och friskvårdsprogram. Läkemedelsgenomgångar erbjuds på bred front. Ett ökat intresse för tjänster finns också i andra länder i Europa som Tyskland och Holland. Också i USA finns en trend att hälso- och sjukvårdstjänster flyttar fram till apoteksledet. Ambitionen är att avlasta primärvården samtidigt som tillgängligheten för patienterna skall öka. Till detta kommer ett växande problem med förfalskade läkemedel på världens marknader, som kräver större vaksamhet av apotekare och receptarier.

På den politiska agendan i Sverige står frågor om både framtidens apoteksmarknad och regionernas – och därmed landstingens – ställning. Båda dessa beslut kan få stora återverkningar för apotekarnas och receptariernas arbetsvillkor. I ett längre perspektiv ser vi hur vården står inför stora utmaningar med den ökade andelen äldre. Intresset för att öka tillgängligheten till hälsotjänster (som noterats ovan) ses som en del av svaret på denna utmaning. Därtill kommer att patienterna, som också är morgondagens äldre, uppvisar ökat hälsointresse, har ökad tillgång till information och är i snitt mer utbildade och mer kritiska i sina attityder samt kräver mer kvalificerad service.

Expertis om läkemedels verkningar, deras plats i vården, hur de tas fram och hur de används av patienten kommer alltså att bli än mer central i en nära framtid. Det handlar om apotekarnas och receptariernas kärnkompetens och drivkraften för dem är intresset för människors hälsa, oavsett var man arbetar.

Utvecklingen bör ge apotekare och receptarier en ny roll. När intresset för läkemedelsfrågor ökar kan de komma att samspela allt närmare med andra grupper inom vården, såsom farmakologer, läkare och sjuksköterskor. En avgörande fråga är hur detta samspel utvecklas, så att apotekare och receptarier får möjligheter att bidra med sin expertis fullt ut. Samtidigt finns en risk att de olika grupperna börjar konkurrera om status, positioner och arbetsvillkor kopplade till läkemedelsexpertis. En sådan konkurrens vore till nackdel för både vårdens effektivitet och den enskilda patientens bästa.

Därför måste Sveriges Farmaceutförbund ha en målbild – en vision och prioriterade huvudstrategier – som talar om hur vi ser på både framtidens farmaceut och framtidens

förbund. Visionen bygger vidare på förbundets strategiska mål. Den ger grund för att i nästa skede vidareutveckla hur förbundet bör agera konkret – dess strategier – och prioritera vilka aktiviteter som är viktigast att genomföra.

Visionen och huvudstrategierna är därmed ett åtagande för förbundet på alla nivåer: de ser till att alla insatser drar i samma, önskvärda, riktning och ger utgångspunkterna när det skall utvärderas hur långt man nått i sina strävanden.

Vision och huvudstrategier

Framtidens farmaceut

”Farmaceut” är en samlande beteckning på ett stort antal specialiteter, vars innehåll varierar efter var apotekaren eller receptarien är verksam och efter den enskildes intresse. Den för apotekare och receptarier gemensamma kunskapsbasen, föreningen av vetenskapligt kunnande och expertis om läkemedels användning, är så stark att den ger möjligheter för den enskilde att sadla om inom ramen för sin kompetens. Apotekare och receptarier möts inte av yrkesmässiga återvändsgränder. Under yrkeslivet genomgår många en fortgående utveckling inom sitt yrke, som innebär att man ständigt befinner sig på fronten inom sin kunskapsnisch. Det sker dels genom kontinuerlig kompetensutveckling, dels via specialistutbildningar inom olika områden.

Apotekare och receptarier är de naturliga auktoriteterna och nyckelpersonerna i frågor om läkemedels egenskaper och deras användning. Apotekare och receptarier har en central roll från den första länken, där läkemedel forskas fram, till den sista, där läkemedlen används av patienten. Apotekare och receptarier kan beskriva nyttan med läkemedel och utgöra en garant för att patienter får vägledning att använda läkemedel rätt. I hela kedjan samverkar apotekare och receptarier nära med andra yrkesgrupper. De är aktiva i hälso- och sjukvårdens alla delar. Den egna expertkunskapen ger basen och styrkepositionen i denna samverkan.

Apotekarna och receptarierna är kända för sin förmåga att presentera sig själva och professionen som kunskapsstark och forskningsinriktad, i många olika sammanhang. En mångfald arbetsgivare - såsom forsknings- och läkemedelsföretagen, apoteksföretagen, vården, myndigheter, kommuner och specialiserade tjänsteföretag - efterfrågar apotekarnas och receptariernas tjänster. Den stora efterfrågan på deras kunnande säkrar goda arbetsvillkor. Apotekare och receptarier uppträder både som fristående företagare och som anställda. Rörlighet präglar arbetsmarknaden, där apotekare och receptarier har goda möjligheter att byta arbetsuppgifter och arbetsplatser.

De svenska farmaceututbildningarna är i internationell toppklass. De är attraktiva för både svenska och utländska studenter. De är yrkesutbildningar med stark forskningsanknytning, där flertalet lärare själva är apotekare eller receptarier. Kombinationen av farmaci med biomedicin och kemi, som utgör utbildningens kärna, öppnar dörrar till många olika karriärmöjligheter. Svenska apotekare och receptarier är efterfrågade både internationellt och i Sverige, av alla arbetsgivare. De har också kunnande som gör dem till drivna egenföretagare.

Framtidens förbund

Sveriges Farmaceutförbund är ett starkt och kraftfullt *professionsförbund*, som stödjer sina medlemmar i att utveckla sina yrkesroller, i deras karriär- och kompetensutveckling och i att göra apotekarnas och receptariernas betydelse i hälso- och sjukvården känd för beslutsfattare,

arbetsgivare, patienter och allmänhet. Förbundet är en kraftfull lobbyist för medlemmarnas intressen. Denna roll stärks av att medlemmarna är kända för att kunna tala för sig själva och sin kompetens. Den stöds också av förbundets arbete med att driva branschfrågor i lämpliga allianser och på aktuella fronter samt arbetet med yrkesetiska frågor. Målet är en läkemedelsanvändning med hög kvalitet och säkerhet.

Sveriges Farmaceutförbund är en professionell *gemenskap* där medlemmarna stödjer och stärker varandra oavsett vilken roll man har på arbetsmarknaden, chef, medarbetare eller annat förhållande. För en apotekare eller receptarie känns det självklart att vara medlem och aktiv i gemenskapen. Kommunikationen inom förbundet och mellan dess medlemmar är tät. Den lokala organisationen är anpassad till medlemmarnas behov och främjar möten mellan medlemmar med gemensamma professionella intressen.

Sveriges Farmaceutförbund är ett *effektivt fackförbund*, som förhandlar fram goda anställningsvillkor, försäkringslösningar o.s.v. för sina medlemmar och stödjer dem i samspelet med arbetsgivare. En starkare position för apotekarna och receptarierna som grupp ökar den fackliga styrkan i förhandlingarna om lön och andra arbetsvillkor rejält.

Huvudstrategier

Förbundet skall arbeta efter följande huvudstrategier för att förverkliga visionen:

- *Stärkt fokus på professionsfrågorna.* Sveriges Farmaceutförbund tar en aktiv roll i att definiera och utveckla professionen. Förbundet skall stödja sina medlemmar i deras kompetens- och karriärutveckling. Det gäller oavsett om medlemmarna är löntagare eller väljer att arbeta som egenföretagare, om de är chefer eller anställda. Förbundet hjälper medlemmarna att utveckla sin personliga styrka på arbetsmarknaden och erbjuder gemensam och individuell coaching. Förbundet arbetar med program för kontinuerlig fortbildning enligt fastlagda kriterier inom vilket möjlighet till examination erbjuds. Förbundet stödjer och bidrar till att utveckla medlemmarnas yrkesetiska kompetens. Målet är att medlemmarnas professionella ansvar i arbetslivet ska tydliggöras.
- *Agera som en framträdande och synlig företrädare för sina medlemmar.* Sveriges Farmaceutförbund skall agera kraftfullt när det gäller att väcka och följa frågor rörande medlemmarnas villkor och kvalitet inom utbildning och arbetsmarknad. Det sker genom egen påverkan och i allianser med andra aktörer inom vårt område. Förbundet skall bilda opinion hos breda grupper för vikten av farmaceutisk expertis och därmed bidra till ett effektivare vårdssystem i Sverige. Marknadsföringen av apotekarna och receptarierna och deras kompetens skall stärkas.
- *Vässa sig ytterligare som förhandlande organisation.* Utvecklingen går mot nya motparter och förhandlingsområden. Sveriges Farmaceutförbund skall vara väl förberedd på att arbeta i denna förhandlingsmiljö när den kommer. Förbundet skall vässa sig som förhandlingsorganisation. Det sker genom stöd till den lokala nivån, där förhandlingarna i allt högre utsträckning skall ske, ofta med inriktning på enskilda individer.
- *Öka gemenskapen inom förbundet.* Den lokala aktiviteten måste stärkas, stödet till medlemmarna utvecklas och de måste få flera möjligheter till gemenskap och aktivitet.

Kommunikation och information skall vara effektiv mellan förbundets olika nivåer och mellan dess medlemmar, inklusive över sektionsgränserna. Satsningar skall ske på ökad medlemsrekrytering.